Ang Gurong Part-timer at ang Pandemya

Dalawang buwan na rin ang lumipas mula nang nagkaroon ng ECQ o Enhanced Community Quarantine sa bansa dahil sa COVID-19. Marami ang naapektuhan nito sa iba't ibang sektor ng lipunan at nakalikha ito ng takot at pangamba sa bawat mamamayan. Hindi lang Pilipinas ang lubusang naapektuhan. Halos buong mundo ay nabigla rin at hindi ito napaghandaan kaya't kanya-kanyang diskarte ang bawat bansa sa pagkontrol at tuluyang pagsugpo ng pandemyang ito. Ang World Health Organization o WHO ay agaran naming nagbigay ng mga pamamaraan upang maiwasan na mahawa ang mga tao. Bukod sa kalusugan, isa ang kalagayang ekonomikal sa naapektuhan nito.

Sa Pilipinas, nagsimula ang ECQ noong ika-16 ng Marso. Maraming establisyimento ang nagsara at ang mga paaralan at unibersidad ay nagkansela ng mga klase. Kaliwa't kanang ayuda rin ang ipinag-utos na ipamigay sa mamamayang naaapektuhan ng pandemya. Maraming natuwa sa balitang iyon ngunit hindi lahat ay nakakakakuha o kwalipikado para makatanggap ng nasabing ayuda mula sa Gobyerno. Dahil dito, marami ang umalma at napatanong ng "paano naman kami?" Isa na sa mga hindi kwalipikado ay ang mga gurong part-timer.

"No work, no pay." Yan ang katagang laging nasa isipan nila dahil kontraktwal lamang ang kanilang estado. Ibig sabihin, per ora ang bayad sa kanila at hindi *fixed* katulad ng mga regular na guro. Simple lang naman - kung walang klase, walang sasahurin. Hindi rin sila nakatatanggap ng sahod tuwing bakasyon maliban na lamang kung mabibigyan sila ng klase sa summer. Ang kaso, ngayong may pandemyang umaaligid, naging kuwestyon ito para sa mga gurong part-timer. Lalo ngayong sa Agosto na ang simula ng mga klase na mukhang mauurong pa dahil pa rin sa pandemya. Dahil walang regular na kita at malabo pa kung paano pagbabasihan ang sahod nila kapag nagsimula na ang summer, palaisipan tuloy kung saan sila kukuha ng pangbayad sa internet. Sa kabilang banda, isinusulong pa rin ng mga unibersidad na gawing online ang mga klase para sa summer at unang semestre. Ngunit, kakayanin kaya ito ng mga guro at maging ng mga mag-aaral? Suriin natin ang dalawang panig.

Unahin natin ang mga mag-aaral. Papahapyawan ko lamang ito dahil kitang-kita at kalat naman sa balita ang epekto ng mga online classes sa kanila. Kahit ibinibida pa noon ng DepEd ang kahandaan daw ng mga mag-aaral sa online classes dahil sa 21st century skills na taglay daw nila dahil mula sa SHS, lantad na lantad naman ang kakulangan sa kahandaan. Ngunit ngayong nasa krisis ang bansa dulot ng pandemya, lalong nakita ang kakulangan ng kahandaan ng mga institusyon at mga ahensya ng pamahalaan para sa mga mag-aaral na papasok sa tinatawag na "new normal." Ito ay ang online classes. Daanan natin kung ano-ano ang mga ito.

- 1. Hindi lahat ng mga mag-aaral ay may laptop at smart phones.
- 2. Hindi lahat may matinong internet connection at hindi ito kasing-bilis ng internet ng ibang bansa.
- 3. Maraming paktor ang aagaw ng atensyon nila gaya ng mga gawaing bahay atbp.
- 4. Hindi lahat ng mga mag-aaral ay mayayaman. Paano ang mga nasa SUC's o State Universities and Colleges? Malamang ang mga pribadong paaralan at unibersidad, bidang-bida sa pagpapabida ng kanilang binibidang online classes. Bida di ba?
- 5. Sabihin mang nila na wala pero may epekto ito sa mental na kalusugan ng mga mag-aaral. Malakas na nga ang epekto ng ECQ, nadagdag pa ito. Hindi pwedeng sabihin na ito ay makapagpapatibay sa kanila kapag nalampasan. Isa itong kabobohan.

Kawawa naman ang mga mag-aaral natin lalo ang mga nasa ikalawang taon sa Kolehiyo. Dumaan na nga sila sa eksperimento tatlong taon ang nakalilipas, daraan na naman sila sa panibagong eksperimento. Tama si Sir Abadilla, perpetwal ang pagbabago. Pero kakayanin kaya ito ng mga mag-aaral? Ano na lang ang magiging awtput nito sa kanila sa hinaharap?

Kumustahin na natin ang mga gurong part-timer. Sa mga SUC's, marami ang kontraktuwal o part-timer. Natural, mababa at delay ang sahod kaya humahanap sila ng ibang unibersidad na mapagtuturuan o kaya ay mga sideline para mabuhay - pero hindi lahat. Ang iba walang sideline, walang ibang pinagtuturuang unibersidad. Paano sila? Ano ang kalagayan nila ngayong may pandemyang umaapekto sa trabaho nila? Isa-isahin natin ang ilan sa aking naobserbahan.

- 1. No work, no pay.
- 2. Hindi sila kwalipikado sa SAP.
- 3. May mga unibersidad na hindi sila kinikilala. Kumbaga, walang *employee-employer* relationship. Pero kung wala sila, kaya ba nila lahat?
- 3. Walang sinasahod hindi tulad ng mga regular na mayroong sahod tuwing bakasyon idagdag na rin ang mga bonuses.
- 4. Kung online classes naman katulad ng mga mag-aaral, hindi lahat may matinong internet. Yung iba nga wala. Magpakabit? Saan nila kukunin ang perang pampakabit ng internet?
- 4. Kung online classes, may mga anak at tungkulin sa bahay na aagaw ng oras nila.
- 5. Dahil online at bago ito, biglaan ang pagpapagawa ng mga modyuls sa mga guro. Basahin ang DepEd Memo DM-CI-2020-000. Malamang, kailangang tumulong ng mga guro sa paggawa dahil limitado na lamang ang oras ng paggawa maging ng akses sa mga sanggunian.

Trial and error na naman ang senaryo. Magwakas na rin sana ang kulturang "kamiganito-kami-noon." Kailangan ba talagang danasin ng mga part-timer ang dinanas ng mga nauna? Kailangan bang dumaan din sila sa pinagdaanan ng mga nauna? Sa usapin ng online classes, kung kakitaan ng maraming flaws, sino na naman ang sisisihin? Guro na naman ba o guro pa rin?

Ilan lamang yan sa aking mga naobserbahan at nakikita. Ano ang dapat gawin kung talagang kailangang ituloy ang bagong set-up? Heto ang ilan sa mga naiisip ko ngayon.

- 1. Mass testing muna syempre!
- 2. Kilalanin ang ambag ng mga Part-timer sa bawat unibersidad.
- 3. Bigyan ng motibasyon gaya ng seguridad at benepisyo o bonuses.
- 4. Unawain ng mga malalaking sektor ang kalagayan at kahalagahan ng mga guro sa bansa, mapa-pampubliko man o pribado.
- 5. Mass testing ulit syempre!

Alam kong kulang pa ang mga hinain ko kaya naman bukas ako sa mga suhestyon o opinyon na karagdagan.

Sa kabila ng lahat ng ito, kahit piliin ng mga guro ang kaligtasan ng lahat, saan sila kukuha ng pangkain at panggastos sa araw-araw? Karamihan pa nga ay baon sa utang. Sa totoo lang, hindi ko pa rin matanggap ang katotohanang nababaon rin sa utang ang mga guro gayong sila ay tumutulong sa pagbibigay kaalaman at kamulatan. Kaya huwag na siguro magtaka kung makita nila na si Mam at Ser ay nagtitinda na ng kung ano-ano. Kailangang dumiskarte, hindi na ito usapin ng talino(siguro). Sabagay, hindi rin naman papel o talino ang basehan minsan ng ibang tao.

Sa prinsipyo't diwa ko, ayoko sa online classes. Pero sumisigaw na sikmura na ang kalaban, may hangganan din pala ang prinsipyo. Hinahangad ko ang kaligtasan at kamulatan ng mga mag-aaral. Hinahangad ko rin ang kaligtasan at kabusugan ng aking pamilya. Naalala ko ang sinabi ko sa isa kong kaibigan, "sa paghahangad, may maiiwan - may malilimutan." Alin sa mga ito ang iiwanan sa panahong ito?

Habang sinusulat ko itong pangwakas na bahagi. Kumintal sa aking isipan ang nabasa ko sa Wisyo ng Konseptong Filipinolohiya ni Sir Bayani Abadilla.

"May pananagutan ang mga guro sa akademya sa pananatili ng mapaminsalang talinong nakasanib sa kamalayang panlipunan ng kabihasnang Pilipino. DAPAT MAGTIKA ANG

KAGURUAN AT MAGITING NA HARAPIN ANG MARAWAL AT MALAGIM NA REYALIDAD SA LIPUNAN. Mababago nila ang reyalidad kung babaguhin muna ng kaguruan ang angking talinong hinubog ng pormal na edukasyon.."

Oo, masakit tanggapin pero kailangang tanawin ang haharaping hamon bilang panibagong daan para pa rin sa inaasam na pagbabago. Maraming paglunok at pagyuko ang pagdaraanan. May mga kailangang ipagkibit-balikat sa mga nangyayari. Hindi ko lang maintindihan, nagkakaroon ng hangganan ang mga tinuturo naming kapag kami na ang kikilos. Magmumukha itong pagbibitbit-bangko para sa iyo kung iba ang lente mo sa mga katulad kong partaymer. Teka, matanong ko lang, saan ka bulag? Ngiti ka na.

